

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Кафедра теорії і історії мистецтв	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестр	8

ЦИФРОВЕ МИСТЕЦТВО

Семестр 8

Викладач	Найденко Вікторія Олександрівна, кандидат мистецтвознавства (доктор філософії), викладач кафедри ТІМ
E-mail	viktorianaydenko@gmail.com
Заняття	Онлайн на платформі Zoom, Google-meet за розкладом
Адреса	к. 205, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	050-903-30-93 (особистий номер)

Затверджено на засіданні кафедри ТІМ
 Протокол №2 від 29 серпня 2024 р.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є Telegram та електронна пошта. Під час звернення, здобувач(ка) обов'язково має вказати своє прізвище, ім'я рік навчання, академічну групу та назву дисципліни. Роботи рубіжного контролю та поточні завдання надсилаються на пошту викладача або в Telegram з обов'язковим підписом файлу та у зазначені дедлайни таким чином: *прізвище_завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf.*

КОНСУЛЬТАЦІЇ

За необхідності можлива поглиблена позааудиторна консультація (очна або у дистанційному форматі), яка відбувається за попередньою домовленістю.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Володіння знаннями, набутими під час вивчення курсів «Історія зарубіжного мистецтва» та «Мистецтво постмодернізму».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Вишеславський Г. А. Contemporary art України від андеграунду – до мейнстріму. Київ: ППСМ НАМ України, 2020. 256 с., іл.
2. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століть / ППСМ АМУ. Київ: ВХ [студіо], 2008. 188 с.
3. Paul, Christiane. Digital Art (World of Art). Thames&Hudson. 2023. 360 p.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Основні та додаткові навчальні матеріали, слайди, ілюстрації тощо можна переглянути у загальному зі здобувачами Telegram-чаті або на кафедрі ТІМ.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, смартфон тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word або LibreOffice.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою навчальної дисципліни «Цифрове мистецтво» є знайомство здобувачів вищої освіти з новітніми арт-практиками в сфері цифрового мистецтва і підходами до аналізу їх формування. В курсі висвітлюється понятійний апарат цифрового мистецтва і його класифікація; розкриваються поняття діджитал-арт, нет-арт, гейм-арт, цифровий живопис (растрові зображення), цифрова графіка (векторні зображення), 3D-скульптура та ін.; порівнюються традиційні та цифрові способи створення творів мистецтва; осмислюється роль цифрового мистецтва в сучасній культурі. Курс націлений на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про цифрове мистецтво, його різновиди та специфіку; осмислення проблеми визначення оригіналу цифрового твору мистецтва; вміння аналізувати феномени і розвиток цифрового мистецтва.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: поглиблення і систематизація знань з обраного фаху; створення відчуття професійної приналежності до обраного фаху на рівні критичного аналізу і оцінки творів цифрового мистецтва; забезпечення необхідної теоретичної підготовки здобувачів до професійної діяльності.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

Дисципліна «Цифрове мистецтво» забезпечує низку компетентностей, відповідно до Стандартів спеціалізації 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Загальні (базові компетентності):	Спеціальні (фахові) компетентності:
ЗК5: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ФК1: здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища
ЗК6: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ФК2: здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.
ЗК8: здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ФК3: здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей
ЗК9: здатність генерувати нові ідеї (креативність)	ФК5: здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва
ЗК11: здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт	ФК6: здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі
	ФК9: здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Дисципліна «Цифрове мистецтво» забезпечує низку програмних результатів навчання, відповідно до Стандартів спеціалізації 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

ПР02.	Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
ПР05.	Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.
ПР14.	Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних,

	соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їх функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.
ПР15.	Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.
ПР13.	Усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.
ПР17.	Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни націлена на формування у здобувачів системного уявлення про цифрове мистецтво, його різновиди та специфіку, місце у сучасних мистецьких процесах. Дисципліна «Цифрове мистецтво» викладається здобувачам першого рівня вищої освіти (бакалавріату за ОПП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація») 4-го року навчання у 8 семестрі. Інформативний зміст навчальної дисципліни «Цифрове мистецтво» складається з 7 тем, які розділені на 2 змістових модулі, зв'язані між собою. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 год. (40 год. аудиторної роботи (30 лекційних, 10 семінарських і 110 год. самостійної роботи) для здобувачів денної форми навчання /5 кредити ECTS.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	Вид заняття	Тема	Тиждень	Анонс заняття	К-ть годин
МОДУЛЬ 1. Цифрове мистецтво в історичному вимірі					
1	Лекція	Передумови формування цифрового мистецтва.	1	Поняття «цифрове мистецтво». Історичні передумови зародження цифрового мистецтва в др.пол. ХХ століття.	3
1	Практ.	Передумови формування цифрового мистецтва.	1	Перегляд відеоматеріалу з подальшим обговоренням та тезовими відповідями на запитання.	1
2	Лекція	Сутність та види цифрового мистецтва.	2-5	Специфіка цифрового мистецтва та його види. Цифрова фотографія, відео-арт, мистецтво нових медіа, цифровий живопис, відеоінсталяція, цифрова скульптура, ШІ-арт, генеративне мистецтво, фрактальне мистецтво, 3D-графіка, 3D-mapping, анімація, гейм-арт.	12

2	Практ.	Сутність та види цифрового мистецтва.	2-5	Перегляд відеоматеріалу з подальшим обговоренням. Доповідь на обрану тему. Есе на 250 слів. Тестове завдання з теми 2.	4
МОДУЛЬ 2. Цифрове мистецтво в сучасному арт-просторі					
3	Лекція	Тематика цифрового мистецтва.	6	Тематичне різноманіття цифрового мистецтва.	3
3	Практ.	Тематика цифрового мистецтва.	6	Аналіз цифрового твору мистецтва (на вибір).	1
4	Лекція	Віртуальні музеї та галереї в сучасному мистецькому середовищі.	7	Вплив цифрових технологій на сучасне мистецьке середовище. Цифровізація музеїв та галерей. Музеї цифрового мистецтва (Mori Building Digital Art Museum: teamLab Borderless в Токіо, Atelier des Lumières в Парижі, Whitney Museum of American Art в Нью-Йорку, Haus der elektronischen Künste в Базелі та ін.). Особливості, переваги та недоліки віртуальних експозицій. Інтерактивність та можливості експозиційних просторів.	3
4	Практ.	Віртуальні музеї та галереї в сучасному мистецькому середовищі.	7	Порівняння та аналіз українських і зарубіжних віртуальних арт-просторів. Робота з відкритим архівом українського медіа-арту (ВАУМА).	1
5	Лекція	Актуальні проекти в сфері цифрового мистецтва.	8	Цифрові арт-проекти на міжнародних бієнале сучасного мистецтва. Приклади актуальних проектів в сфері цифрового мистецтва. Перша українська бієнале цифрового та медіа мистецтва.	3
5	Практ.	Актуальні проекти в сфері цифрового мистецтва.	8	Провести аналіз одного з проектів в сфері цифрового мистецтва. Робота з українською платформою V-Art.	1
6	Лекція	Цифрове мистецтво та арт-ринок.	9	Особливості ринку цифрового мистецтва. Основні критерії ціноутворення на роботи цифрового мистецтва. Специфіка зберігання та	3

				колекціонування діджитал-арту. Тренди ринку цифрового мистецтва.	
6	Практ.	Цифрове мистецтво та арт-ринок.	9	Проаналізувати топ-5 цифрових робіт з найбільшими продажами на арт-ринку за останні 3 роки.	1
7	Лекція	Штучний інтелект на його вплив на мистецтво.	10	Вплив штучного інтелекту (ШІ) на сферу сучасного мистецтва. Інноваційні технології ШІ для створення мистецьких образів. Методи залучення штучного інтелекту у мистецьких практиках.	3
7	Практ.	Штучний інтелект на його вплив на мистецтво.	10	Підсумкова контрольна робота.	1

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних, семінарських (практичних) занять та контрольних робіт. Самостійна робота здобувачів спрямована на завершення практичних завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за семінарськими темами дисципліни.

Система оцінювання має накопичувальний характер, а саме отримання певного балу за кожен тему дисципліни (семінар, практичне завдання, тест, контрольна).

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для складання заліку необхідним є пройти проміжний контроль у формі поточної перевірки процесу самостійної роботи, а також виконання контрольних та тестових. Накопичувальний максимальний бал за 1 модуль складає 45.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 95–100	задовільно	64–74	D
			A 90–94		60–63	E
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	35–59	FX
	75–81	C			0–34	F

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Роботи, які здаються з порушенням терміном здачі без поважних причин та попередження викладача, оцінюються на нижчу оцінку. Письмові творчі роботи повинні виконуватись здобувачами самостійно. Заборонене списування під час виконання письмових робіт.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час проміжного контролю помічено списування, здобувач втрачає право отримати бали за тему і складає її під час заліку, отримуючи не більше 50% балів від максимальних за цю частину.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

<https://drive.google.com/drive/folders/1rx4lMRGOJdPhYbl-Y6EUcKCRd9jEeUc5>

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять здобувачам необхідно вимкнути звук на мобільних телефонах. За необхідності здобувач має спитати дозволу вийти з аудиторії.

У разі форс-мажорних обставин можливе перенесення заняття на інший вільний день за попередньою домовленістю обох сторін.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

- здобувачі повинен виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану;

- в обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом;

- у разі неможливості з поважних причин відвідати заняття проінформувати викладача;

- якщо здобувач(ка) пропустив (ла) певну тему, він/вона повинен (на) самостійно відпрацювати її та у день консультації відповісти тезово на ключові питання з теми;

- здобувачі повинні брати участь у семінарах та практичних заняттях, виконати тестовий контроль та інші роботи, що визначені робочим планом навчальної дисципліни;

- обов'язком є присутність здобувачів на проміжному контролі та заліку.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
МОДУЛЬ 1. Цифрове мистецтво в історичному вимірі		
1	Перегляд відеоматеріалу з подальшим обговоренням та тезовими відповідями на запитання.	5
2	Перегляд відеоматеріалу з подальшим обговоренням.	6

2	Доповідь на обрану тему.	12
2	Есе на 250 слів.	7
2	Тестове завдання з теми 2.	15
МОДУЛЬ 2. Цифрове мистецтво в сучасному арт-просторі		
3	Аналіз цифрового твору мистецтва (на вибір).	10
4	Порівняння та аналіз українських і зарубіжних віртуальних арт-просторів. Робота з відкритим архівом українського медіа-арту (ВАУМА).	7
5	Провести аналіз одного з проєктів в сфері цифрового мистецтва. Робота з українською платформою V-Art.	7
6	Проаналізувати топ-5 цифрових робіт з найбільшими продажами на арт-ринку за останні 3 роки.	6
7	Підсумкова контрольна робота.	15
	Залік	10
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали		Критерії оцінювання
	0-100	
A+	95-100	Здобувач(ка) в повному обсязі опанував(ла) увесь теоретичний матеріал, надав(ла) додаткові матеріали та приклади за темою/темами. Своєчасно та відмінно виконував(ла) завдання рубіжного контролю, чітко та змістовно відповідав(ла) на запитання під час семінарських та практичних занять. Відповідав(ла) на додаткові запитання. Підсумкова контрольна робота виконана на високому рівні без помилок.
A	90-94	Здобувач(ка) в повному обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал з тем. На семінарських (практичних) заняттях чітко та змістовно відповідав(ла) на запитання та на додаткові питання. Брав(ла) активну участь в обговореннях вивченого матеріалу. Підсумкова контрольна робота виконана на високому рівні без помилок.
B	82-89	Здобувач(ка) в повному обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал з тем. На семінарських (практичних) заняттях чітко відповідав(ла) на запитання та на додаткові питання, але допускався(лася) деяких похибок. Брав(ла) участь в обговореннях вивченого матеріалу. Підсумкова контрольна

		робота виконана на високому рівні, допущено 1-2 не грубих помилки.
C	75-81	Здобувач(ка) в не повному обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал з тем. На семінарських (практичних) заняттях відповідав(ла) на запитання, але допускався(лася) деяких похибок та не відповідав(ла) на додаткові запитання. З затримкою та/або на задовільному рівні виконував(ла) практичні завдання. Брав(ла) посередню участь в обговореннях вивченого матеріалу. Підсумкова контрольна робота виконана на достатньому рівні, допущено до 5 помилок.
D	64-74	Здобувач(ка) в достатньому обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал. Завдання рубіжного контролю виконувались не своєчасно та/або на низькому рівні. Під час семінарських (практичних) занять були значні труднощі з відповідями на запитання. Підсумкова контрольна робота виконана на задовільному рівні, допущено більше 5 помилок.
E	60-63	Здобувач(ка) в малому обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал. Завдання рубіжного контролю виконувались не своєчасно та/або на низькому рівні з допущенням грубих помилок. Під час семінарських (практичних) занять не було відповідей на запитання. Підсумкова контрольна робота виконана на низькому рівні, допущено більше 5 грубих помилок.
FX	35-59	Здобувач(ка) в малому обсязі опанував(ла) теоретичний матеріал з тем. Завдання рубіжного контролю не виконані. Під час семінарських (практичних) занять не було відповідей на запитання. Підсумкова контрольна робота не виконана.
F	0-34	Повний пропуск рубіжного контролю та невиконання завдань (обов'язкове повторне вивчення дисципліни)

Оцінюванню підлягають завдання практичних (семінарських) занять та виконання контрольних робіт і тестів. У результаті виставляється загальна оцінка з кожної теми.

Оцінка за семінарські (практичні) заняття варіюється від 0 до 12 балів. Оцінка за тестові завдання варіюється від 0 до 15 балів. Загальна максимальна кількість за один модуль – 45 балів. У випадку, коли завдання до семінарських (практичних) занять виконуються несвоєчасно без поважної на те причини, максимальна оцінка за тему знижується.

В оцінці теоретичних знань здобувачів враховуються такі моменти: достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна); ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, законами, правилами; зрозумілість основного завдання запитання; логічність викладу матеріалу; обґрунтованість основних положень власних міркувань; уміння інтегрувати та диференціювати знання.

Підсумкова контрольна робота є обов'язковою для виконання. Максимальна оцінка за контрольну роботу складає 15 балів.

Максимальна оцінка за залік складає 10 балів. Максимальна оцінка за дисципліну складає 100 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Окрім рекомендованого списку літератури, на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Основна:

1. Беньямін В. Мистецтво в епоху його технічного репродукування / Беньямін В. Вибране. Львів, «Літопис». 2002. 214 с.
2. Вишеславський Г. А. Contemporary art України від андеграунду – до мейнстріму. Київ: ПСМ НАМ України, 2020. 256 с., іл.
3. Вишеславський Г., Сидор-Гібелінда О. Термінологія сучасного мистецтва. Paris-Kyiv, Terra Incognita. 2010. 416 с.
4. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століть / ПСМ АМУ. Київ: ВХ [студію], 2008. 188 с.
5. Українська бієнале цифрового та медіа мистецтва. URL: <https://ubiennale.com/ubiennale-2021>
6. Art since 1900: modernism, antimodernism, postmodernism / [H.Foster, R. «Terra Incognita», Y. Bois, B. Buchloh]. London: Thames & Hudson, 2007. 704 p.
7. Digital art through the looking glass: new strategies for archiving, collecting and preserving in digital humanities/ Grau, Oliver; Hoth, Janina; Wandl-Vogt, Eveline (eds.). Krems: Edition Donau-Universität, 2019. 312 p.
8. Gronlund, Melissa. Contemporary art and digital culture. London: New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2017. 230 p.
9. Lieser, Wolf; Baumgärtl, Tilman. The world of digital art. Königswinter: h.f.ullmann, 2009. 287 p.
10. Paul, Christiane. Digital Art (World of Art). Thames&Hudson. 2023. 360 p.

Додаткова:

11. Волинець В. Вплив штучного інтелекту на сучасне мистецтво: можливості та виклики. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. Том 6, №1, 2023. С. 21 – 31.
12. Габрель Т. М. Історія становлення віджеїнгу як жанру сучасного медіа-мистецтва. *Art and design*. 2022. №1 (17). С. 57 – 66.
13. Красносельська К. М. Творчий потенціал медіа мистецтва та його використання в сучасній художній практиці. *Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка*. 2020. № 2 (333). Ч. 1. С. 122 – 127.
14. Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України ХХ — початку ХХІ століття. Київ: ArtHuss, 2019. 544 с.
15. Міронова Т.В. Віртуальна і доповнена реальності в творчості українських мистців. *Art and design*. №2, 2021. С. 141 – 151.
16. Сімсон О. Цифрове мистецтво, блокчейнізація та NFT: юридичний розбір. 2021. URL: <http://surl.li/dwpuf>
17. Чікарькова М. Цифрове мистецтво: дефініції та витoki. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Напря́м «Мистецтвознавство». №42. 2022. С.108 – 113.

18. Цаценко Є. Діджиталізація та онлайн-ринок мистецтва: що таке NFT. URL: <https://www.prostranstvo.media/uk/dydzhytalizacziya-ta-onlajn-rynok-mysteczstva-poglyad-lektoriv-ua-uk-art-business-school/>
19. Hoth, Janina: Historicization in the Archive: Digital art and originality. In: Oliver Grau, Janina Hoth, Eveline Wandl-Vogt (Hg.): Digital Art through the Looking Glass. New strategies for archiving, collecting and preserving in digital humanities. Krems a.d. Donau: Edition Donau-Universität 2019, P. 145–158.
20. Rush M. New Media in Art. London: Thames&Hudson, 2005. 250 p.